

Monumentnummer*: 514880

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 21 februari 2000
Kadaster deel/nr 82682/133

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Akkrum Heerenveen Fryslân

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Akkrum B 2288

Omschrijving**

Inleiding

Het PAKHUIS, annex kantoor van de kaashandel Van Woerden, is een pakhuis in een reeks die de firma aan deze straat bouwde achter het woonhuis van de familie Van Woerden aan de huidige Kanadeeskestrjitte 30. Het pakhuis is in 1929 gebouwd onder een sobere baksteenarchitectuur, in de detaillering beïnvloed door het expressionisme. Architect en uitvoerder zijn niet bekend.

In het pakhuis zijn bijzondere onderdelen aanwezig zoals de GEDO-weegbrug, fabrikaat van de firma Meijer en Kuntzel te Amsterdam, geleverd door de firma Pyttersen in Sneek en de kaaskarren van het fabrikaat EVLI.

Drie opeenvolgende pakhuizen zijn geschakeld door een tussenlid die elk wegens geringe architectonische kwaliteit niet van rijkswege zijn beschermd. Het pakhuis Galemaleane 4 dateert van omstreeks 1929 en werd gewijzigd in 1940. De architectonische kwaliteit van ex- en interieur wettigt echter geen bescherming van rijkswege.

Omschrijving

De plattegrond van het pakhuis heeft globaal de vorm van een winkelhaak: een rechthoekig gedeelte parallel aan de straat en een gedeelte haaks daarop, aansluitend bij de noorder zijgevel. Het gebouw bestaat uit drie bouwlagen, opgetrokken in bruine baksteen in staand verband, onder een plat dak dat door een gemetselde borstwering aan het oog wordt onttrokken. De ruimte tussen dak en plafond ventileert middels ventilatie-sleuven in het metselwerk. Alle lichtopeningen hebben een afzaat van platte baksteen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De voorgevel wordt verticaal geleed door halfsteens naar voren springende muurvlakken, in traveeën van verschillende breedte. Op de gevel de geschilderde opschriften: VAN WOERDEN'S KAASEXPORT en GROOTHANDEL in een contemporain lettertype. In de eerste bouwlaag beslaan de kozijnen de volle breedte tussen de gevel-geledingen, van links naar rechts: een dubbele deur van de expeditie met bovenlichten; een tweede dubbele deur van de expeditie met vier bovenlichten; een groot lichtkozijn van een kantoor met bovenlichten met glas-in-lood en zijlichten; een halfronde gesloten toegangsdeur. De kozijnen van de expeditie staan onder lateien. De deuren hebben bovenramen die door een horizontale roedeverdeling in tweeën zijn verdeeld. In de tweede en derde bouwlaag zijn verticale, enkelruits-vensters met één zijde van het kozijn tegen de muurdammen geplaatst. Het muurvlak boven de toegang is blind, maar wordt versierd door een buitenlantaarn met gekleurd glas-in-lood aan een vrijhangende houten balk met stangen. De bovenzijde van de borstwering is afgedekt met een keramische afdekking met 'flenzen'.

De noordelijke zijgevel heeft in de eerste bouwlaag twee tweelichts H-vensters en een bovenlicht en op de tweede en derde bouwlaag verticale, enkelruits-vensters. In de zuidelijke zijgevel zit een sprong. In de krimpmuur bevinden zich smalle ramen; in de zuidgevel voor het bouwlichaam aan de straatzijde over drie bouwlagen kleine vierkante ramen; in het bouwlichaam haaks op de gevel verticale, enkelruits vensters. In de achtergevel zijn over de drie bouwlagen negen verticale, enkelruits vensters verdeeld.

De indeling van het INTERIEUR van het pakhuis en de inrichting zijn vrijwel geheel oorspronkelijk. Zowel indeling als interieuronderdelen zijn van belang, onder meer: de weegbrug, lift en kaasstellingen. De indeling van de begane grond bestaat uit een gang, toiletruimte, kantoor en expeditieruimte. Op de verdiepingen is opslag. De voordeur, waarop een emaille bordje met opschrift 'kantoor', geeft toegang tot de gang met aan de rechterzijde het kantoor en achterin de toiletruimte. De gang en hal hebben een geel betegelde lambrizing en een zwart betegelde vloer. De expeditieruimte wordt van het pakhuis gescheiden door een houten schuifdeur met twaalf bovenruitjes. In de expeditieruimte bevindt zich een GEDO-weegbrug (max. 500 kg), een transportbaan voor de kaaskarren met gietijzeren vloerplaatjes en een goederenlift voor het verticaal transport. De overspanning van de houten verdiepingvloeren tussen de buitenmuren wordt opgevangen door stalen I-balken op stalen kolommen; de diameter van de kolommen wordt per bouwlaag geringer. De inrichting van het pakhuis bestaat uit houten kaasstellingen aan weerszijden van een middenpad met vloerluiken. De plafonds zijn met hout beschoten. De lichtopeningen in de buitenmuren hebben binnenluiken met eterniet-panelen en diefijzers. De oorspronkelijke beglazing hiervan bestond uit draadglas. Op de eerste verdieping is een ruimte afgezonderd door een bakstenen muur.

Waardering

Het pakhuis, annex kantoor, van de kaashandel Van Woerden, in 1929 gebouwd onder een sobere baksteenarchitectuur en in de detaillering beïnvloed door het expressionisme, is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling, namelijk de internationale kaashandel die na de opkomst van de zuivelfabrieken een enorme vlucht had genomen,
- vanwege de sobere en doelmatige architectuur waar in de detaillering de invloed van de het baksteenexpressionisme herkenbaar is,
- als essentieel onderdeel van een complex dat verder van lokaal belang is,
- vanwege de zeer hoge mate van gaafheid van het exterieur, interieur en interieuronderdelen,
- vanwege de zeer hoge mate van zeldzaamheid van een geheel oorspronkelijk pakhuis op provinciaal niveau.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Kaaspakhuis